

Університет
сучасних
знань

**КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«УНІВЕРСИТЕТ СУЧАСНИХ ЗНАНЬ»**

Циклова комісія з журналістики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 20 Історія журналістики

підготовка фахового молодшого бакалавра

освітньо-професійної програми **Журналістика**

спеціальність **061 Журналістика**

Київ – 2022

Робочу програму з дисципліни Історія журналістики для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Журналістика спеціальності 061 Журналістика

Розробник: старший викладач - Інна БИТЮК

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії з журналістики

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Голова циклової комісії Інна БИТЮК
(ім'я та прізвище)

Розглянуто і рекомендовано до затвердження педагогічною радою коледжу

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Директор коледжу Світлана ШВИДЧЕНКО

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка	4
2	Навчально-тематичний план дисципліни	6
3	Календарно-тематичний план дисципліни	7
4	Теми і плани лекційних занять	9
5	Теми і план семінарських занять	15
6	Теми і питання для самостійної роботи студентів	18
7	Методи активізації навчального процесу	21
8	Системи поточного та підсумкового контролю знань	21
9	Критерії оцінювання результатів навчання студентів	23
10	Література	24

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

«Історія журналістики» – це навчальна дисципліна, що формує у студентів знання про розвиток вітчизняної журналістики від найдавніших шляхів до сьогодення. Розглядаються умови виникнення та національні джерела української журналістики. Простежено різні аспекти діяльності національних медійних систем у ХХ – поч. ХХІ ст. Розкрито особливості впливу засобів масової комунікації на перебіг суспільно- політичних подій в Україні.

Вивчення дисципліни «Історія журналістики» допоможе підвищувати рівень підготовки студентів спеціальності «Журналістика», розвивати їхні знання в розумінні еволюції засобів масової комунікації.

Мета «Історія журналістики» є засвоєння системи знань та формування професійних компетентностей, узагальнення студентами систематизованих відомостей з історії вітчизняної журналістики, що включає в себе з'ясування причин виникнення та методологічних проблем вивчення української журналістики, періодизації її розвитку, специфіку появи нових медій. Історія журналістики розглядається як невід'ємна частина становлення української державності, незалежного політичного мислення й культури

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Сформувані уявлення студентів щодо ролі журналістики в розвитку та поширенні наукових, освітніх, історичних, історіософських, політичних, філософських ідей та думок, які стали методологічним фундаментом для української інтелігенції; встановити вплив ЗМІ на різні сфери життєдіяльності українського суспільства; допомогти студентам побачити роль ЗМІ у процесах національно-культурного відродження та національно-визвольних змагань українського народу; встановити проблемно-тематичне спрямування вітчизняної преси, радіо, телебачення в різні періоди їх становлення; засвоїти відомості з історії української журналістики; поглибити розуміння її природи, з'ясувати закономірності розвитку історії періодичної та неперіодичної преси, історії публіцистики та розвитку радіо-, теле- і онлайнової журналістики; формувати сприйняття журналістських творів у їх системності та введенні в контекст доби.

Процес вивчення дисципліни ОК 20 Історія журналістики спрямована на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11 Здатність до застосування знань етики та естетики, правильного сприйняття та оцінювання різноманітних явищ навколишнього світу та творів мистецтва

ЗК 14. Здатність критично мислити

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1 Здатність застосовувати теоретичні знання в області журналістики, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність втілювати творчі задуми при створенні інформаційного продукту.

СК 3 Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК 4 Здатність формувати інформаційний контент.

СК 6 Здатність до критичної оцінки норм журналістської діяльності.

СК 9 Здатність до редагування текстів.

СК 10 Здатність планувати та управляти процесом виконання журналістського завдання.

СК 11 Здатність шукати і збирати інформацію.

СК 12 Здатність перевіряти фактичні дані.

СК 13. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 16. Здатність до аналізу та прогнозування інформаційних потреб медіаринку.

СК 17. Здатність оперативно збирати інформацію, дотримуватися балансу думок, працювати з джерелами, взаємодіяти з аудиторією.

СК 18. Здатність подавати інформацію у відповідній жанру текстово-візуальній формі з використанням сучасних інформаційних технологій.

СК 19. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

СК 20. Здатність працювати в команді, редакційному колективі, застосовувати розвинені соціальні навички, відповідально виконувати професійні завдання.

Очікувані результати навчання

РН 1 Знати свої права, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 2 Знати загальні вимоги дотримання авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 4 Вміти аналізувати історичні події та процеси, що відбувались в минулому і відбуваються в сучасній Україні.

РН 5 Володіти державною мовою вільно, а іноземною мовою на рівні, необхідному для виконання професійних завдань.

РН 10 Знати базові поняття, концепції в журналістиці, принципи журналістики, процеси створення інформаційних продуктів, традиційні та інноваційні техніки і технології, пов'язаність етапів створення і методів поширення продукту (твору).

РН 12 Застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для пошуку та аналізу необхідно інформації у вирішенні практичних проблем.

РН 13 Використовувати набуті знання, конструктивні критичні зауваження фахівців стосовно своїх творчих та навчальних результатів для фахового

розвитку.

РН 15 Аналізувати будь-який медійний продукт, оцінювати його на основі соціокультурних, міжкультурних та контекстних критеріїв.

РН 18 Застосовувати відповідне програмне забезпечення для виконання конкретного журналістського завдання.

РН 20 Проявляти ініціативу та креативні підприємницькі навички у професійній діяльності, у пошуку нових напрямів роботи та просуванні журналістського продукту на ринок.

РН 21 Самостійно ставити цілі, організовувати робочий час та простір, дотримуватися строків виконання завдань.

РН 22 Презентувати власні професійні компетентності, створенні об'єкти (продукти) або їх елементи в професійному середовищі, перед клієнтами, користувачами та споживачами, враховуючи тенденції ринку праці у сфері соціальних комунікацій.

РН 25 Прогнозувати реакцію цільової аудиторії на інноваційні медійні продукти, розробляти й реалізовувати моделі діяльності відповідно до потреб різних соціальних груп.

РН 27 Створювати авторські медіа-продукти відповідно до потреб різних видів мас-медіа, ефективно використовуючи сучасні технології подачі інформації.

РН 28 Здійснювати професійну діяльність, враховуючи особисту безпеку в межах чинного законодавства та інформаційної політики.

2. Навчально-тематичний план дисципліни

№	Назва розділу	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінарські	Самостійні
1	Розділ 1. Передумови виникнення української журналістики	96	32	32	32
2	Розділ 2. Українська альманахова журналістика 1830 – 1840-х років	72	24	24	24
3	Розділ 3. Активізація суспільно-політичного життя української громади на галичині і становлення політичної журналістики	24	8	8	8
	Розділ 4. Українська журналістика поза Україною	78	26	26	26
Всього:		270	90	90	90

3. Календарно-тематичний план дисципліни

№	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Усього	Лекції	Семінарські	Самостійні
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Передумови виникнення української журналістики					
1	Тема. Передумови виникнення та Національні джерела української журналістики	12	4	4	4
2	Тема. Методологічні проблеми історії української журналістики	12	4	4	4
3	Тема. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. перші періодичні видання	12	4	4	4
4	Тема. “Харьковский Демокрит”	12	4	4	4
5	Тема. “Украинский вестник”	12	4	4	4
6	Тема. “Украинский домовод” і “Харьковские известия”	12	4	4	4
7	Тема. “Украинский журнал”	12	4	4	4
8	Тема. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності	12	4	4	4
Розділ 2 Українська альманахова журналістика 1830 – 1840-х років					
9	Тема. “Утренняя звезда” і “Русалка	12	4	4	4

	Дністровая”				
10	Тема. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”	12	4	4	4
11	Тема. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик”	12	4	4	4
12	Тема. Альманах “Киевлянин” М. Максимовича.	12	4	4	4
13	Тема. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша	12	4	4	4
14	Тема. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури	12	4	4	4
Розділ 3. Активізація суспільно-політичного життя української громади на галичині і становлення політичної журналістики					
15	Тема. Газета Л. Глібова “Черниговский листок”	12	4	4	4
16	Тема. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини	12	4	4	4
Розділ 4. Українська журналістика поза Україною					
17	Тема. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова	12	4	4	4
18	Тема. Українська альманахова журналістика в Росії кінця XIX ст.	12	4	4	4
19	Тема. Українська зарубіжна періодика на рубежі XIX – XX ст.	12	4	4	4
20	Тема. Журналістика України в радянську добу	12	4	4	4
21	Тема. Українські ЗМК у боротьбі за державність України	12	4	4	4
22	Тема. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України	18	6	6	6
Всього по дисципліні		270	90	90	90

4. Теми і плани лекційних занять

Розділ 1. Передумови виникнення української журналістики

Лекція 1,2

Тема. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики

План:

1. Передумови виникнення журналістики
2. Технічна передумова — винайдення друкарства.
3. Релігійна передумова. Реформація як джерело журналістики.
4. Економічні передумови виникнення журналістики.
5. Політичні передумови.
6. Культурні передумови.
7. Національні джерела української журналістики

Лекція 3,4

Тема. Методологічні проблеми історії української журналістики

План:

1. Проблеми періодизації історії української журналістики.
2. Наявні концепції.
3. Суперечність інтересів академічної і навчальної науки.
4. Чотири періоди розвитку української журналістики.
5. Методологічна складність проблем історії журналістики й необхідність поліфонічного підходу.

Лекція 5,6

Тема. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. перші періодичні видання

План:

1. Перші періодичні видання. «Gazett de Leopold» – перша тижнева газета в Україні.
2. Періодичні видання французькою, німецькою й польською мовами у Львові, їх зміст, орієнтація, видавці.
3. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності

Лекція 7,8

Тема. “Харьковский Демокрит”

План:

1. Василь Маслович як видавець сатиричного журналу.
2. Програма.
3. Автори.
4. Журнал як фактор просвітницької відомості в Україні.
5. Українська творчість на сторінках часопису.

Лекція 9,10

Тема. “Украинский вестник”

План:

1. Загальна характеристика та рубрики видання.
2. Наукові матеріали часопису.

3. Природничі та гуманітарні науки в ньому.
4. Розумник Гонорський.
5. Іван Вернет.
6. Відділ “Харківські записки”.
7. Відділ “Суміш”.
8. Театральна критика.
9. “Листи до видавців” Г. Квітки-Основ’яненка.

Лекція 11,12

Тема. “Украинский домовод” і “Харьковские известия”

План:

1. Федір Пільгер як видавець першого в підросійській Україні галузевого журналу.
2. Андрій Вербицький як видавець “Харьковских известий”.
3. Структура газети, авторські матеріали.
4. Ініціативи харківських журналістів у справі видання журналу.

Лекція 13,14

Тема. “Украинский журнал”

План:

1. Загальна характеристика.
2. Відбиття в ньому епохи Аракчєєвщини.
3. Релігійно-містичні матеріали.
4. Природничі науки.
5. Праці з естетики та літературна критика О.Склабовського.
6. Художня література в часописі.

Лекція 15,16

Тема. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності

План:

1. Формування харківської школи.
2. Естетичні програми.
3. “Украинский альманах”: засади, автори, твори.

Розділ 2 Українська альманахова журналістика 1830 – 1840-х років

Лекція 17,18

Тема. “Утренняя звезда” і “Русалка Дністровая”

План:

1. Характеристика альманаху “Утренняя звезда”. Упорядник М. Петров.
2. Українська тематика. Перший і другий томи.
3. Дослідження І. Срезневського про Г. Сковороду.
4. Публікації Г. Квітки-Основ’яненка, І. Срезневського.
5. Твори Є. Гребінки, П. Гулака-Артемівського, І. Котляревського.
6. “Руська трійця” та альманах “Русалка Дністровая”.

Лекція 19,20

Тема. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”

План:

1. Діяльність Г. Квітки-Основ'яненка в справі організації українського журналу та причини її невдачі.
2. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”, загальна характеристика.
3. Твори Т. Шевченка, Л. Боровиковського, О. Чужбинського, В. Забіли, Є. Гребінки, Г. Квітки-Основ'яненка, П. Куліша.
4. Значення альманаху.

Лекція 21,22

Тема. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик”

План:

1. Загальна характеристика видань.
2. Твори М. Костомарова, П. Кореницького, М. Петренка в альманасі “Ластівка”.
3. Твори Г. Квітки-Основ'яненка, Т. Шевченка в альманасі “Молодик”.

Лекція 23,24

Тема. Альманах “Киевлянин” М. Максимовича.

План:

1. Загальна характеристика видання.
2. Головні праці упорядника. Дебют П. Куліша.

Лекція 25,26

Тема. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша

План:

1. Загальна характеристика.
2. Художні твори, історичні праці.
3. Значення альманахів.

Лекція 27,28

Тема. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури

План:

1. Загальна характеристика.
2. Твори Т. Шевченка, М. Вовчка, О. Стороженка. Роль П. Куліша.
3. Наукові, публіцистичні та літературно-критичні матеріали.
4. Значення журналу в історії української журналістики.

Розділ 3. Активізація суспільно-політичного життя української громади на галичині і становлення політичної журналістики

Лекція 29,30

Тема. Газета Л. Глібова “Черниговский листок”

План:

1. Заснування газети, особистість Л. Глібова та характер його видання.
2. Проблематика.

Лекція 31,32

Тема. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини

План:

1. Історичні умови, що передували Валуєвському циркулярові.
2. Зміст цього документа та його наслідки для розвитку української журналістики.
3. Емський указ.
4. Переміщення української журналістики в Галичину.

Розділ 4. Українська журналістика поза Україною

Лекція 33,34

Тема. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова

План:

1. Еміграція та діаспора. Хвилі української еміграції.
2. “Громади” М. Драгоманова.
3. Газета І. Волянського “Америка”.
4. Заснування Г. Грушкою газети “Свобода”.

Лекція 35,36

Тема. Українська альманахова журналістика в Росії кінця XIX ст.

План:

1. Альманахи як спосіб існування української журналістики в Росії кінця XIX ст.
2. Альманахи “Луна”, “Рада”, “Нива”, “Складка”.
3. Значення альманахової журналістики.

Лекція 37,38

Тема. Українська зарубіжна періодика на рубежі XIX – XX ст.

План:

1. Становлення української періодичної преси за кордоном.
2. Табірні видання вояків-українців у Німеччині та Австро-Угорщиною, преса полонених та інтернованих вояків УГА та армії УНР.
3. Українська періодика у Франції. Наукові українські журнали у США і Канади.

Лекція 39,40

Тема. Журналістика України в радянську добу

План:

1. Газети і журнали.
2. Радіо.
3. Зародження телебачення.
4. “Хрущовська відлига”.
5. Періоди застою. Горбачовська перебудова.

Лекція 41,42

Тема. Українські ЗМК у боротьбі за державність України

План:

1. Українські офіційні видання.
2. Журналістська діяльність
3. Д.Донцова. Самвидав.

Лекція 43,44,45

Тема. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України

План:

1. Газети «Дзеркало тижня», «День», «Голос України», «Сьогодні».
2. Телеканали «Інтер», «ТРК «Україна», «1 +1», «СТБ», «Прямий», «5 канал».
3. Інтернет-сайти.

5. Теми і плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Розділ 1. Передумови виникнення української журналістики

Тема. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики (4 год)

План:

1. Економічні, політичні, технічні та культурні передумови зародження журналістики.
2. «Літопис Руський», публіцистика Київської Русі, кобзарство та історична усна народна творчість, полемічна література, козацькі літописи, творчість мандрованих дяків як національні джерела української журналістики.

Семінарське заняття № 2

Тема. Методологічні проблеми історії української журналістики (4 год)

План:

1. Періодизація історії української журналістики.
2. Концепції.
3. Суперечність інтересів академічної і навчальної науки.
4. Чотири періоди розвитку української журналістики.
5. Методологічна складність проблем історії журналістики й необхідність поліфонічного підходу.
6. Обсяг предмета історії української журналістики.

Семінарське заняття № 3

Тема. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. перші періодичні видання (4 год)

План:

1. «Gazette de Leopold» – перша тижнева газета в Україні.
2. Періодичні видання європейськими мовами у Львові.

3. “Харьковский еженедельник” та його характеристика.
4. Культурне середовище в Харкові та умови, що склалися тут для розвитку журналістики.

Семінарське заняття № 4

Тема. “Харьковский Демокрит” (4 год)

План:

1. Василь Маслович як видавець сатиричного журналу.
2. Програма. Автори.
3. Журнал як фактор просвітницької відомості в Україні.
4. Українська творчість на сторінках часопису.

Семінарське заняття № 5

Тема. “Украинский вестник” (4 год)

План:

1. Загальна характеристика та рубрики видання.
2. Наукові матеріали часопису.
3. Природничі та гуманітарні науки в ньому.
4. Розумник Гонорський. Іван Вернет.
5. Відділ “Харківські записки”. Відділ “Суміш”.
6. Театральна критика. “Листи до видавців” Г. Квітки-Основ’яненка.

Семінарське заняття № 6

Тема. “Украинский домовод” і “Харьковские известия” (4 год)

План:

1. Федір Пільгер як видавець першого в підросійській Україні галузевого журналу.
2. Андрій Вербицький як видавець “Харьковских известий”.
3. Структура газети, авторські матеріали.
4. Ініціативи харківських журналістів у справі видання журналу.

Семінарське заняття № 7

Тема. “Украинский журнал” (4 год)

План:

1. Загальна характеристика.
2. Відбиття в ньому епохи Аракчєєвщини.
3. Релігійно-містичні матеріали.
4. Природничі науки.
5. Праці з естетики та літературна критика О.Склабовського.
6. Художня література в часописі.

Семінарське заняття № 8

Тема. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності (4 год)

План:

1. Формування харківської школи.
2. Естетичні програми.
3. “Украинский альманах”: засади, автори, твори.

Розділ 2 Українська альманахова журналістика 1830 – 1840-х років

Семінарське заняття № 9

Тема. “Утренняя звезда” і “Русалка Дністровая” (4 год)

План:

1. Характеристика альманаху “Утренняя звезда”. Упорядник М. Петров.
2. Українська тематика. Перший і другий томи.
3. Дослідження І. Срезневського про Г. Сковороду.
4. Публікації Г. Квітки-Основ’яненка, І. Срезневського.
5. Твори Є. Гребінки, П. Гулака-Артемівського, І. Котляревського.
6. “Руська трійця” та альманах “Русалка Дністровая”.

Семінарське заняття № 10

Тема. Альманах Є. Гребінки “Ластівка” (4 год)

План:

1. Діяльність Г. Квітки-Основ’яненка в справі організації українського журналу та причини її невдачі.
2. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”, загальна характеристика.
3. Твори Т. Шевченка, Л. Боровиковського, О. Чужбинського, В. Забіли, Є. Гребінки, Г. Квітки-Основ’яненка, П. Куліша.
4. Значення альманаху.

Семінарське заняття № 11

Тема. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик” (4 год)

План:

1. Загальна характеристика видань.
2. Твори М. Костомарова, П. Кореницького, М. Петренка в альманасі “Ластівка”.
3. Твори Г. Квітки-Основ’яненка, Т. Шевченка в альманасі “Молодик”.

Семінарське заняття № 12

Тема. Альманах “Киевлянин” М. Максимовича. (4 год)

План:

1. Загальна характеристика видання.
2. Головні праці упорядника. Дебют П. Куліша.

Семінарське заняття № 13

Тема. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша (4 год)

План:

1. Загальна характеристика.
2. Художні твори, історичні праці.
3. Значення альманахів.

Семінарське заняття № 14

Тема. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури (4 год)

План:

1. Загальна характеристика.
2. Твори Т. Шевченка, М. Вовчка, О. Стороженка. Роль П. Куліша.
3. Наукові, публіцистичні та літературно-критичні матеріали.
4. Значення журналу в історії української журналістики.

Розділ 3. Активізація суспільно-політичного життя української громади на галичині і становлення політичної журналістики

Семінарське заняття № 15

Тема. Газета Л. Глібова “Черниговский листок” (4 год)

План:

1. Заснування газети, особистість Л. Глібова та характер його видання.
2. Проблематика.

Семінарське заняття № 16

Тема. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини (4 год)

План:

1. Історичні умови, що передували Валуєвському циркулярові.
2. Зміст цього документа та його наслідки для розвитку української журналістики.
3. Емський указ.
4. Переміщення української журналістики в Галичину.

Розділ 4. Українська журналістика поза Україною

Семінарське заняття № 17

Тема. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова (4 год)

План:

1. Еміграція та діаспора. Хвилі української еміграції.
2. “Громади” М. Драгоманова.
3. Газета І. Волянського “Америка”.
4. Заснування Г. Грушкою газети “Свобода”.

Семінарське заняття № 18

Тема. Українська альманахова журналістика в Росії кінця XIX ст. (4 год)

План:

1. Альманахи як спосіб існування української журналістики в Росії кінця XIX ст.
2. Альманахи “Луна”, “Рада”, “Нива”, “Складка”.
3. Значення альманахової журналістики.

Семінарське заняття № 19

Тема. Українська зарубіжна періодика на рубежі XIX – XX ст. (4 год)

План:

1. Становлення української періодичної преси за кордоном.
2. Табірні видання вояків-українців у Німеччині та Австро-Угорщиною, преса полонених та інтернованих вояків УГА та армії УНР.
3. Українська періодика у Франції. Наукові українські журнали у США і Канади.

Семінарське заняття № 20

Тема. Журналістика України в радянську добу (4 год)

План:

1. Газети і журнали.
2. Радіо.
3. Зародження телебачення.
4. “Хрущовська відлига”.
5. Періоди застою. Горбачовська перебудова.

Семінарське заняття № 21

Тема. Українські ЗМК у боротьбі за державність України (4 год)

План:

1. Українські офіційні видання.
2. Журналістська діяльність
3. Д.Донцова. Самвидав.

Семінарське заняття № 22

Тема. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України (6 год)

План:

1. Газети «Дзеркало тижня», «День», «Голос України», «Сьогодні».
2. Телеканали «Інтер», «ТРК «Україна», «1 +1», «СТБ», «Прямий», «5 канал».
3. Інтернет-сайти.

6. Теми і питання для самостійної роботи студентів.

Тема. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики

План:

1. Представити у вигляді схеми економічні, політичні, технічні та культурні передумови зародження української журналістики.
2. З'ясувати національні джерела української журналістики

Тема. Методологічні проблеми історії української журналістики

План:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Періодизація історії української журналістики»
2. З'ясувати сутність основних концепцій періодизації української журналістики

Тема. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. перші періодичні видання

План:

1. Зробити повідомлення на тему «Харьковский еженедельник»
2. Схарактеризувати перші періодичні видання у Львові

Тема. “Харьковский Демокрит”

План:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Василь Маслович як видавець сатиричного журналу»
2. Навести переваги й слабкі місця «Харьковского Демокрита»

Тема. “Украинский вестник”

План:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Украинский вестник»
2. Зробити реферативне повідомлення Творчості Розумника Гонорського

Тема. “Украинский домовод” і “Харьковские известия”

План:

1. Зробити реферативне повідомлення «Життєвий і творчий шлях Федора Пільгера»
2. З'ясувати історію видання газети “Харьковские известия”

Тема. “Украинский журнал”

План:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Український журнал»
2. Реферат на тему «Праці І. Кулжинського»

Тема. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності

План:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Романтизм»
2. Зробити повідомлення на тему «Романтизм і Україна»

Тема. “Утренняя звезда” і “Русалка Дністровая”

План:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Автори альманаху «Утренняя звезда»
2. Роль «Руської трійці» в розвитку журналістикознавства в Україні

Тема. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”

План:

1. Підготувати реферат на тему «Роль Г. Квітки-Основ'яненка в справі організації українського журналу та причини невдачі»
2. Підготувати презентацію «Творчість Г. Квітки-Основ'яненка на сторінках альманаху «Ластівка»

Тема. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик”

План:

1. Підготувати повідомлення про харківську школу романтиків початку 40-х рр.. XIX ст..
2. Зробити мультимедійну презентацію на тему «Альманах «Сніп» в історії української журналістики

Тема. Альманах “Киевлянин” М. Максимовича.

План:

1. Підготувати біографію М. Максимовича
2. Підготувати реферат на тему «М. Максимович і Київський університет»

Тема. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша

План:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Записки о Южной Руси» П. Куліша
2. Розкрити значення альманахів П. Куліша в історії української журналістики

Тема. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури

План:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Роль П. куліша у створенні першого україномовного журналу»
2. Розкрити значення творів Т. Шевченка, М. вовчка, О. Стороженка, опублікованих в журналі «Основа», в історії української журналістики

Тема. Газета Л. Глібова “Черниговский листок”

План:

1. Підготувати біографію Л. Глібова
2. Написати коротке есе на тему «Л. Глібов-редактор»

Тема. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини

План:

1. Розкрити зміст Валуєвського циркуляру
2. Чому центр української журналістики був у Західну Україну?

Тема. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова

План:

1. Пояснити різницю понять «еміграція» та «діаспора»
2. Головна Руська Рада у Львові та її роль у розвитку української журналістики

Тема. Українська альманахова журналістика в Росії кінця ХІХ ст.

План:

1. Підготувати повідомлення на тему «Альманах «Луна»
2. Підготувати повідомлення на тему «Альманах «Нива»

Тема. Українська зарубіжна періодика на рубежі ХІХ – ХХ ст.

План:

1. Підготувати схему наявності української преси на карті світу
2. Виступити з рефератом на тему «Часописи «Тризуб» та «Україна» у Франції

Тема. Журналістика України в радянську добу

План:

1. Охарактеризувати роль преси в хрущовську відлигу
2. Роль засобів масової комунікації в останні роки СРСР

Тема. Українські ЗМК у боротьбі за державність України

План:

1. Підготувати реферат на тему «Дмитро Донцов-журналіст»
2. Охарактеризувати роль В. Чорновола в становленні незалежності України

Тема. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України

План:

1. Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Ток-шоу на телебаченні перед виборами президента України»
2. З'ясувати сутність основних концепцій провідних газет України

7. Методи активізації навчального процесу

Класичні лекції, лекції проблемного характеру, лекції-бесіди, семінарські заняття, семінари-дискусії, реферування; повідомлення за темою (усна доповідь); розв'язування творчих завдань; виконання студентами завдань для самостійного опрацювання; індивідуальні консультації для студентів.

8. Система поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль: письмове або усне опитування, тести, індивідуальна або колективна презентація (представлення виконаного завдання); підготовка доповіді; перевірка конспекту; захист виконаних завдань та ін.

Підсумковий контроль: залік, екзамен.

Питання самоконтролю для підготовки до екзамену

1. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики.
2. Економічні, політичні, технічні та культурні передумови зародження журналістики.
3. “Літопис Руський”, публіцистика Київської Русі, кобзарство та історична усна народна творчість, полемічна література, козацькі літописи, творчість мандрованих дяків як національні джерела української журналістики.
3. Методологічні проблеми історії української журналістики.
4. Періодизація історії української журналістики. Концепції. Суперечність інтересів академічної і навчальної науки.
5. Чотири періоди розвитку української журналістики.
6. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. перші періодичні видання.
7. “Gazette de Leopol” – перша тижнева газета в Україні. Періодичні видання європейськими мовами у Львові.
8. “Харьковский еженедельник” та його характеристика. Культурне середовище в Харкові та умови, що склалися тут для розвитку журналістики.
10. “Харьковский Демокрит”.
9. Василь Маслович як видавець сатиричного журналу. Програма. Автори. Журнал як фактор просвітницької свідомості в Україні.
10. Українська творчість на сторінках часопису “Харьковский Демокрит”.
11. “Украинский вестник”. Загальна характеристика та рубрики видання.
12. “Листи до видавців” Г. Квітки-Основ'яненка.
13. “Украинский домовод” і “Харьковские известия”.
14. Федір Пільгер як видавець першого в підросійській Україні галузевого журналу.
15. Андрій Вербицький як видавець “Харьковских известий”.
16. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності.
17. “Украинский альманах”: засади, автори, твори.
18. Характеристика альманаху “Утренняя звезда”.

19. “Руська трійця” та альманах “Русалка Дністровая”.
20. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”. Значення альманаху.
21. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик”. Загальна характеристика видань.
22. Альманах “Киевлянин” М. Максимовича. Загальна характеристика видання.
23. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша. Загальна характеристика.
24. Значення альманахів.
25. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури. Загальна характеристика.
26. Значення журналу “Основа” в історії української журналістики.
27. Газета Л. Глібова “Черниговский листок”.
28. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини.
29. Зміст Валуєвського циркуляра. Історичні умови, що передували Валуєвському циркулярові.
30. Емський указ.
31. Українська журналістика в західній Україні другої половини ХІХ ст.
32. Москвофільські видання: «Зоря Галицька». «Слово».
33. Народовські видання: «Вечорниці», «Мета», «Нива», «Русалка», «Правда», «Батьківщина», «Діло», «Зоря», «Буковина».
34. Радикальні видання: «Друг», «Громадський друг», «Дзвін», «Молот», «Світ», «Народ», «Хлібороб», «Жите і слово».
35. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова.
36. Еміграція та діаспора. Хвилі української еміграції.
37. “Громади” М. Драгоманова.
38. Газета І. Волянського “Америка”.
39. Заснування Г. Грушкою газети “Свобода”.
40. Українська альманахова журналістика в Росії кінця ХІХ ст. Альманахи “Луна”, “Рада”, “Нива”, “Складка”.
41. Значення альманахової журналістики.
42. Українська зарубіжна періодика на рубежі ХІХ – ХХ ст. Становлення української періодичної преси за кордоном.
43. Табірні видання вояків-українців у Німеччині та Австро-Угорщиною, преса полонених та інтернованих вояків УГА та армії УНР.
44. Українська періодика у Франції.
45. Наукові українські журнали у США і Канади.
46. Журналістика України в радянську добу. Газети і журнали. Радіо. Зародження телебачення. “Хрущовська відлига”. Періоди застою. Горбачовська перебудова.
47. Українські ЗМК у боротьбі за державність України.
48. Українські офіційні видання радянської доби.
49. Журналістська діяльність Д. Донцова.
50. Самвидав.
51. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України.
52. Газети «Дзеркало тижня», «День», «Голос України», «Сьогодні».

53. Радіо в незалежній Україні.
 54. Телеканали “Інтер”, “ТРК “Україна”, “1 + 1”, “СТБ”, “Прямий”, “5 канал”. 56. Інтернет-сайти.

9.Критерії оцінювання знань, вмінь, компетентностей здобувачів освіти з навчальної дисципліни»:

Бали / Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання
«Відмінно» / Високий	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Здобувач освіти проявляє здатність: застосовувати теоретичні знання в області журналістики, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності; втілювати творчі задуми при створенні інформаційного продукту, застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності, шукати і збирати інформацію, перевіряти фактичні дані, формувати інформаційний контент, до редагування текстів; до аналізу та прогнозування інформаційних потреб медіаринку; подавати інформацію у відповідній жанру текстово-візуальній формі з використанням сучасних інформаційних технологій. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.</p>
«Добре» / Достатній	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Здобувач освіти допускає несуттєві помилки та/або нечності при проявленні здатності: застосовувати теоретичні знання в області журналістики, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності;</p>

	<p>втілювати творчі задуми при створенні інформаційного продукту, застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності, шукати і збирати інформацію, перевіряти фактичні дані, формувати інформаційний контент, до редагування текстів; до аналізу та прогнозування інформаційних потреб медіаринку; подавати інформацію у відповідній жанру текстово-візуальній формі з використанням сучасних інформаційних технологій. При викладенні матеріалу нечітко виражене ставлення слухача до фактів.</p>
«Задовільно» / Середній	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання. Здобувач освіти допускає грубі помилки при проявленні здатності: застосовувати теоретичні знання в області журналістики, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності; втілювати творчі задуми при створенні інформаційного продукту, застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності, шукати і збирати інформацію, перевіряти фактичні дані, формувати інформаційний контент, до редагування текстів; до аналізу та прогнозування інформаційних потреб медіаринку; подавати інформацію у відповідній жанру текстово-візуальній формі з використанням сучасних інформаційних технологій. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.</p>
«Незадовільно»/ Початковий	<p>Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно у сфері журналістики, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.</p>

10. Література

Основні рекомендовані джерела

1. Владимиров В.М. Історія української журналістики (1917-1991). К.: МАУП, 2007.– 174 с.
2. Кость С. А. Історія української журналістики (західноукраїнська преса

- першої половини ХХ ст.: ідейно-концептуальні засади, періодизація / С. А. Кость. – Львів : Львів. нац. ун-т імені Івана Франка, 2008. – 272 с.
3. Кость С. А. Західноукраїнська преса першої половини ХХ ст. у всеукраїнському контексті (засади діяльності, періодизація, структура, особливості функціонування) / С. А. Кость. – Львів : Вид-во Львів. Ун-ту ім. І. Франка, 2006. – 512 с.
 4. Михайлин І.Л. Історія української журналістики ХІХ століття : підруч.; - Київ : Центр навчальної літератури, 2003. Т. 1 : Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики. 2003. – 720 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Борзенко О. І. "Харьковский Демокрит" як феномен українського просвітництва // Українська періодика: історія та сучасність: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 70-річчю багатотиражної газети "Харківський університет". Харків, 1998. С. 55 - 58.
2. Галушко М. Українські часописи Тернополя і Тернопільщини (1886–1944 рр.) : Історико-бібліографічне дослідження / М. Галушко. – Львів : Львів. наук. бібліотека ім. В. Стефаника, 2008. – 352 с.
3. Георгієвська В. Преса політичних партій України (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): від витоків до сьогодення : монографія. – Київ : Талком, 2018. – 270 с.
4. Голуб О.П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. – Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. – 184 с.
5. Габор В. В. Закарпатська україномовна преса 20–30-х років ХХ століття у контексті національного відродження краю : дис. ... канд. філол. наук : спец. – 10.01.08 "Журналістика" / В. В. Габор. – Київ, 1997. – 156 с.
6. Дей О. І. Історія української дожовтневої журналістики : навч. посібник для студ. вузів із спец. "Журналістика". – Львів : Вища школа, 1983. – 511 с. 29
7. Дроздовська О. Українські часописи повітових міст Галичини, 1865-1939 рр: історико-бібліографічне дослідження / О. Дроздовська. – Львів : Академія наук України, Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника, Науково-дослідний центр періодики, 2001. – 361 с.
8. Журналісти і незалежність. Спогади. Свідчення. Документи / авт.-уклад. Юрій Бондар. – Київ : ВЦ «Академія», 2020. – 400 с. ISBN 978-966-580-606-6
9. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. – К.: «Компанія ВАІТЕ», 2016. – 118 с. ISBN 978-966-2310-52-8
10. Журналістська етика: Посібник для підготовки до державного іспиту [Текст] / Авт. кол. – За ред. В.П. Мостового та В.В. Різуна. – Київ, ТзОВ «ЗН УА», 2014. – 224 с. ISBN 978-966-97376-2-5
11. Земляна І. Журналіст і (НЕ) безпека. Посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах / І. Земляна. – Київ: Софія-А, 2016. – 192 с.
12. Інтернет-журналістика: комунікативні маркери: навчально-методичний посібник / [авт. Анжеліка Досенко, Інга Погребняк]. – Київ : ЦУЛ, 2020.

– 184 с. ISBN 978-611-01-1723-4

13. Касьянов Г. В. Націоналізм інтегральний / Г. В. Касьянов // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. – Київ : Наукова думка, 2010. – Т. 7: Мі-О. – С. 242.
14. Кочкодан В. Р. Преса як джерело вивчення діяльності жіночих товариств 30 Галичини (1884-1939) : дис. ... канд. істор. наук : спец. 07.00.06 – "Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни" / В. Р. Кочкодан. – Дрогобич, 2019. – 308 с.
15. Лещенко П. Я. "Український вестник" (1816 - 1819 рр.) II Наукові записки Харківського держ. пед. ін-ту ім. Г. Сковороди: Філологіч. Сер. Харків, 1957. - Т. XXУ. С. 127 - 142.
16. Медіаграмотність: підручник для вчителів / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. – К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017 – 319 с.
17. Михайлин І.Л. Основи журналістики: підручник. – К.: Центр навч. при, 2011. – 496 с.
18. Павлюк І. З. Українська легальна преса Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя 1917–1939, 1941–1944 рр. / І. З. Павлюк. – Львів: Каменяр, 2001. – 284 с.
19. Попович Ю. Роль газети «Самостійність» (1934-1937) у національному самовиявленні буковинців / Ю. Попович // Український інформаційний простір. – 2013. – № 1. – Київ : КНУКІМ, 2013. – С. 252–259
20. Практикум із журналістської етики [Текст]: Навчальний посібник / Передм. В.П. Мостового. – В.Ф. Іванов, С.В. Штурхецький. – Під. ред. проф. В.Ф. Іванова. 2-ге вид., стереотип. – К.: видавець О.Зень, 2012. – 320 с. ISBN 978-617-601-048-7
21. Романюк М. М., Галушка М. В. Українські часописи Львова 1848–1939: Історико-бібліографічне дослідження: у 3 т. / М. М. Романюк, М. В. Галушка / Т. 1. 1848–1900. – Львів : Світ, 2001. – 744 с.
22. Стех Я. До 120-річчя з дня народження Марії Струтинської [Електронний ресурс] / Я. Стех // Міст online. Тижневик для українців всього світу. – 2017. – 14 грудня. – Режим доступу: <http://meestonline.com/history/figure/do-120-richchya-vid-dnya-narodzhennya-marijistrutynskojj>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 15.04.2020.
23. Хамедова О.А. Ідеологія, гендер, дискурс: новітні підходи до вивчення історії преси // Вісник Львівського університету: Серія Журналістика. 2019. Вип. 46. С. 49–56
24. Хамедова О.А. Маскулінність пролетаріату: медійні репрезентації повсякденних і дозвіллевих практик у 1920-1930-х років // Наукові записки Інституту журналістики. Т. 77. 2020. С. 55-68.
25. Хамедова О.А. Неопатріархатний проект націоналістичної преси 1920-1930-х років // Наукові записки Інституту журналістики. Т. 75. К., 2019. С.75-82
26. Хамедова О.А. Репрезентація сексуального насильства в українській радянській пресі 1920-1930-х років // Вісник Львівського університету: Серія журналістика. 2020. Випуск 47. С.44-55.
27. Хамедова О.А. Фемінізм і комунізм: специфіка взаємодії у

західноукраїнському медійному дискурсі 1920-1930-х років //Синопис: текст, контекст, медіа. Т. 26 (3). 2020.

28. Хобта О. І. Мистецька періодика Одеси другого десятиріччя ХХ століття: історико-функціональний аспект та інтерпретаційні особливості: дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08 / О. І. Хобта ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2005.
29. Юркова О. В. ВІСТІ ВУЦВК [Електронний ресурс] / О. В. Юркова // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – Київ : Наукова думка, 2003. – Т. 1: АВ. – 688 с. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Visti_VUTsVK

Додатки

(зразки завдань для перевірки знань)

Приклад різнорівневого завдання

Початковий рівень – по 0,5 бала

1. Розрізняти «початок преси в Україні» та «початок української преси» і досліджувати їх як два окремі поняття пропонував:

- а) І. Кривецький;
- б) Ю.Тернопільський;
- в) А. Животко;
- г) І. Михайлин.

2. Указ Петра 1 про заборону друкарням випускати книги українською мовою вийшов:

- а) 5 жовтня 1702 р.;
- б) 5 жовтня 1720 р.;
- в) 5 жовтня 1722 р.;
- г) 5 жовтня 1730 р.;

3. Перша українська газета мала назву:

- а) «Kuryer Lwowski»;
- б) «Avertissement»;
- в) «Gazette de Leopol»;
- г) «Зоря Галицька».

4. Перше періодичне видання в Україні вийшло:

- а) у 1770 р.;
- б) 1772 р.;
- в) 1796 р.;
- г) 1800 р.

Середній рівень – по 0,5 балів.

1. Першим у Східній Україні літературно-мистецьким, науковим і громадсько - політичним журналом був:

- а) «Харьковский еженедельник»;
- б) «Харьковский Демокрит»;
- в) «Украинский вестник»;
- г) «Літературно-науковий вісник».

2. Первістком галузевої української журналістики став:

- а) «Украинский домовод»;
- б) «Військовий журнал»;
- в) «Правознавчі аннали»;
- г) «Украинский журнал».

3. Редактором «Украинского журнала» був:

- а) В. Маслович;

- б) А. Вербицький;
- в) О. Складовський;
- г) В. Барвінський.

Достатній рівень – 1 бал

- 1) Опрацювати тему: «Українські видання на бойових фронтах. Преса Українських Січових Стрільців («Вісник пресової квартири УСС», «Бомба», «Самопал», «У.С.С.», «Тифусна одноднівка»).

Високий рівень – по 0,5 балів

- 1) Ознайомитися зі статтею Еремія Русина «Чего маем желати?», анонімною статтею «Спор Украины за язык в Харькове», редакційною статтею «От Львова (Погляд в будучність)», програмною статтею «Послание к братьей Киевлян. Киев. 21 червня 1862» та «Дещо на ответ братьям Украинцам».